ESI Löyttymäki Taru(TEM) 17.11.2020

Viite

Asia

EU:n kilpailukykyministereiden epävirallinen videokokous (tutkimus, innovaatiot) 27.11.2020

Puheenjohtajamaa Saksa järjestää epävirallisen kilpailukykyministereiden videokokouksen (tutkimus, innovaatiot) 27.11.2020. Suomea kokouksessa edustaa elinkeinoministeri Mika Lintilä. Kokouksessa ei tehdä muodollisia päätöksiä.

Videokokouksessa käydään politiikkakeskustelu jäsenmaiden t&k-investointien tavoitteista, joita komissio on ehdottanut tiedonannossaan ”Uusi eurooppalainen tutkimusalue tutkimusta ja innovointia varten”.

Suomi katsoo, että eurooppalaista tutkimusaluetta tulee kehittää siten, että se vahvistaa kestävää kasvua, työllisyyttä ja yhteiskunnallista kehitystä.

Suomi katsoo, että Euroopassa tulee jatkaa ponnisteluja, jotta voitaisiin saavuttaa EU-tason kolmen prosentin tavoite t&k-menojen osuudelle bkt:sta.

Euroopan tutkimusalueen kehittymisen kannalta on tärkeää, että kaikki jäsenmaat investoivat myös eurooppalaisena yhteistyönä tehtäviin tki-toimiin.

Asialista:

1. Keskustelu uusista tutkimus - ja kehitysinvestointitavoitteista (T & K), joita Euroopan komissio ehdotti tiedonannossaan ”Uusi tutkimuksen ja innovoinnin ERA” – seuraavat vaiheet Eurooppalaisen tutkimusalueen tulevaisuutta koskevien neuvoston päätelmien jälkeen. s. 3

2. Tiedotusasioita s. 7

a) Seuraavaan monivuotiseen rahoituskehykseen (erityisesti Horisontti Eurooppa sekä Euroopan innovaatio - ja teknologiainstituutti) liittyvien tutkimus - ja innovaatioasiakirjojen tilanne
Puheenjohtajan tiedotusasia
b) Avoimen tieteen viimeaikainen edistyminen: Euroopan avoimen tieteen pilvipalvelun (EOSC, European Open Science Cloud) ja avoimen tieteen asiantuntijaryhmän (Open Science Policy Platform) tilanne.
Puheenjohtajan ja komission tiedotusasia
c) Euroopan institutionalisoitunut kumppanuus – tilanne
Komission tiedotusasia
d) Viimeisin yhteinen tieteellinen näkemys ”pandemiavarautumisen ja -johtamisen parantaminen”
Komission tiedotusasia
e) Tulevan puheenjohtajavaltion työohjelman esittely
Portugalin valtuuskunnan tiedotusasia

Asia
EU: Epävirallinen kilpailukykyministereiden (tutkimus-innovaatio) videokokous 27.11.2020

Kokous
Epävirallinen kilpailukykyministerikokous 27.11.2020 - 27.11.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyministereiden (tutkimus, innovaatio) epävirallisessa videokokouksessa 27.11. käydään keskustelu jäsenmaiden t&k-investointien tavoitteista, joita komissio on ehdottanut tiedonannossa eurooppalaisesta tutkimusalueesta.

Komissio julkaisi 30 syyskuuta 2020 tiedonannon ”Uusi eurooppalainen tutkimusalue tutkimusta ja innovointia varten”.

Vastauksena komission tiedonantoon päätelmät käsitellään neuvoston kirjallisessa menettelyssä. Päätelmissä vahvistetaan aiemmin asetettu kolmen prosentin EU-tason tavoite t&k-menoille, muttei oteta kantaa komission muihin ehdotuksiin tavoitteiksi jäsenmaiden t&k-investoinneille.

Suomen kanta

Suomi katsoo, että eurooppalaista tutkimusaluetta tulee kehittää siten, että se vahvistaa kestävää kasvua, työllisyyttä ja yhteiskunnallista kehitystä.

Suomi katsoo, että Euroopassa tulee jatkaa ponnisteluja, jotta voitaisiin saavuttaa EU-tason kolmen prosentin tavoite t&k-menojen osuudelle bkt:sta.

Euroopan tutkimusalueen kehittymisen kannalta on tärkeää, että kaikki jäsenmaat investoivat myös eurooppalaisena yhteistyönä tehtäviin tki-toimiin. Suomi pitää hyvänä, että heikomman t&k-intensiteetin maita kannustetaan lisäämään t&k-panostuksiaan muita enemmän, jotta maiden välisiä eroja voidaan kuroa umpeen.

Pääasiallinen sisältö

<u>Taustaa</u>

Eurooppalainen tutkimusalue (ERA) käynnistettiin vuonna 2000 parantamaan Euroopan tutkimus- ja innovointijärjestelmien organisointia ja integrointia ja tehostamaan EU:n,

jäsenvaltioiden, niiden alueiden ja sidosryhmien välistä yhteistyötä. Tavoitteena oli tutkijoiden, tieteellisen tiedon ja teknologian vapaa liikkuvuus kaikkialla EU:ssa, ja siinä keskityttiin rajat ylittävän yhteistyön edistämiseen sekä EU-maiden tutkimus- ja innovaatiostrategioiden ja -ohjelmien parantamiseen ja koordinointiin.

Euroopan unionin neuvosto kehotti päätelmissään vuonna 2018 uudistamaan eurooppalaista tutkimusaluetta ja pyysi komissiota antamaan tästä tiedonannon vuonna 2020. EU-maat antoivat joulukuussa 2019 lausuntonsa eurooppalaisen tutkimusalueen tulevaisuudesta eurooppalaisen tutkimusalueen ja innovoinnin komiteassa (ERAC).

Komission tiedonanto

Komissio antoi syyskuussa 2020 tiedonannon eurooppalaisesta tutkimusalueesta (Uusi eurooppalainen tutkimusalue tutkimusta ja innovointia varten). Yhdessä komission tutkimusalueelle ehdottamasta neljästä strategisesta tavoitteesta ehdotetaan, että vahvistettaisiin uudelleen EU:n tutkimus- ja kehitysmenojen tavoitteeksi vähintään kolme prosenttia bkt:stä. Osana tätä tavoitetta komissio ehdottaa jäsenvaltioiden sitoutuvan nostamaan julkiset t&k-menonsa nykyisestä keskimäärin 0,81 prosentista 1,25 prosenttiin bkt:stä. Tämä komission ehdottama tavoite tarkoittaisi merkittävästi suurempaa julkisen rahoituksen osuutta verrattuna tähän asti yleisesti ohjenuorana pidettyyn yhden kolmasosan julkisen rahoituksen osuuteen.

Lisäksi komissio kannustaa EU-maita yhteistyöhön ja yhteisiin toimintalinjauksiin, jotta vuoteen 2030 mennessä 5 % kansallisesta julkisesta rahoituksesta osoitettaisiin yhteisiin tutkimus- ja kehitysohjelmiin ja eurooppalaisiin kumppanuuksiin. Nykyiset vuotuiset menot jäsenvaltioiden välisiin yhteisiin t&k-ohjelmiin ovat noin yksi prosentti tutkimuksen ja kehityksen julkisesta kokonaisrahoituksesta Euroopassa.

Komission mukaan t&k-investointeja koskevalla kolmen prosentin tavoitteella on ollut vuodesta 2002 lähtien ajoittain piristävä vaikutus investointien lisääntymiseen EU:ssa ja jäsenvaltioissa. Yritysten t&k-investoinnit ovat jäljessä EU:n pääkilpailijoita. Myös julkiset investoinnit ovat polkeneet paikallaan vuodesta 2012 lähtien ja joissakin maissa jopa vähentyneet. Tämä vaikuttaa EU:n kykyyn pysyä mukana globaalissa innovointivauhdissa. EU:ssa julkinen tuki tutkimukselle ja kehitykselle on tällä hetkellä 0,81 prosenttia bkt:sta.

Keväällä 2020 julkaistussa Suomen kansallisessa TKI-tiekartassa asetetaan tavoitteeksi nostaa t&k-menojen osuus neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä. Viime vuosina yritysten osuus t&k-menoista on Suomessa ollut kaksi kolmasosaa ja julkisen sektorin osuus yksi kolmasosaa.

Tällä hetkellä Suomen julkinen tuki t&k-toimiin on EU:n keskiarvoa, noin 0,8% bruttokansantuotteesta. Lisäksi EU:n tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmasta saadaan rahoitusta, joka vastaa noin 0,1% tasoa bruttokansantuotteesta.

Seuraavalla EU:n ohjelmakaudella 2021-2027 Horisontti Eurooppa –ohjelmasta on suunniteltu käynnistettäväksi yhteensä 48 julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyössä rahoittamaa tutkimus- ja innovaatiokumppanuutta. Kumppanuuksien on tarkoitus olla käynnissä pääsääntöisesti 7 vuotta. Vuosina 2021-2022 aloittavista kumppanuuksista 14 edellyttää jäsenmaiden suoria panostuksia. Suomi on ilmoittanut komissiolle alustavina sitoumuksina lähtevänsä niistä mukaan 11 osuudella, joka vastaa kahta prosenttia kansallisista julkisista tk-menoista.

Neuvoston päätelmät eurooppalaisen tutkimusalueen tulevaisuudesta

Neuvoston päätelmissä todetaan eurooppalaisen tutkimusalueen (ERA) uudet tavoitteet ja toiminnan painopisteet sekä sovitaan seuraavista askelista. Päätelmissä korostetaan tutkimus- ja innovaatiotoiminnan (t&i) merkitystä kestävän kasvun ja kansalaisten hyvinvoinnin kannalta. Päätelmissä määritellään uusi eurooppalainen tutkimusalue seuraavasti: Laatuun ja vaikuttavuuteen painottuva alue, jossa tuetaan tutkijoita, tietoa ja teknologiaa ja jossa ne voivat liikkua vapaasti.

Tavoitteissa painotetaan kaikkien toimijoiden osallistumista, t&i-toiminnan kokonaisuutta ja sen vaikuttavuutta, kansainvälisen ja eurooppalaisen yhteistyön merkitystä sekä jäsenmaiden t&i-toiminnan erojen kaventamista. Keskeistä on kansallisten t&i-järjestelmien laadun ja yhteistyön vahvistaminen sekä t&i-politiikan yhteyksien lisääminen muiden politiikkasektorien ja erityisesti teollisuus- ja korkeakoulusektorien kanssa. ERA:n toiminnan painopisteet on koottu neljään kokonaisuuteen: ERA:n syventäminen, toimien suuntaaminen, osallistuminen sekä osallisuus.

T&k-menojen kolmen prosentin tavoite vahvistetaan uudelleen ja jäsenmaita kannustetaan asettamaan tästä kansalliset tavoitteet. Neuvosto myös toteaa, että komissio on ehdottanut, että julkisen sektorin panostusten tavoitteeksi tulisi asettaa 1,25% bkt:sta sisältäen sekä suoran tuen että verokannustimet. Lisäksi todetaan, että komissio on ehdottanut, että 5% kansallisista julkisista t&k-panostuksista kohdennettaisiin yhteisiin eurooppalaisiin kumppanuuksiin ja että alhaisen t&-intensiteetin maiden tulisi lisätä panostuksiaan 50 %:lla.

Päätelmissä painotetaan, että ERA.n toimeenpanon tulee perustua vapaaehtoisuuteen, mutta tavoitteena on mahdollisimman laaja osallistuminen. Toiminta käynnistetään vuonna 2021 pilottitoimien avulla. Komissiota ja jäsenmaita pyydetään myös laatimaan vuonna 2021 ERA:n poliittinen toimintasuunnitelma sekä ERA:n hallintomalli. ERA:n edistymisestä on tarkoitus keskustella säännöllisesti muun muassa joka toinen vuosi järjestettävissä ministeritason ERA-konferensseissa.

Puheenjohtajan taustapaperi

Puheenjohtajan taustapaperissa esitetään kokouksessa käytävän keskustelun pohjaksi seuraavat kysymykset:
Miten uudet ehdotetut laadullisemmat t&k investointitavoitteet tukevat kansallisia t&i-reformien tavoitteita ja ERA:a, joka rakentuu arvoille ja periaatteille. Millaista tukea haluaisit komissiolta?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Neuvoston päätelmät tulee hyväksyä konsensuksella.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Neuvoston päätelmiä ei käsitellä Euroopan parlamentissa.

Kansallinen valmistelu

EU-20 tutkimus- ja innovaatiojaosto, 17.11.2020
EU-ministerivaliokunta 20.11.2020

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 20.11.2020

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ei lainsäädännöllisiä vaikutuksia.

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

11400/20 (Komission tiedonanto – Uusi eurooppalainen tutkimusalue tutkimusta ja innovointia varten)
12715/20 (Päätelmäluonnos, 9.11.2020)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Timo Haapalehto TEM, timo.haapalehto@tem.fi, puh. 0295047218
Petteri Kauppinen OKM, petteri.kauppinen@minedu.fi, puh. 0295330147

EUTORI-tunnus

EU/2020/1472

Liitteet

Viite

Työ- ja elinkeinoministeriö PERUSMUISTIO TEM2020-00595

ESI Löyttymäki Taru(TEM) 17.11.2020

Asia
Kilpailukykyministereiden epävirallinen videokokous (tutkimus, innovaatiot) 27.11.2020; asiakohta tiedotusasiat (AOB)

Kokous
27.11.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyministereiden epävirallisen videokokouksen (tutkimus, innovaatiot) muut asiat –kohdassa on viisi tiedotusasiaa. Ensimmäinen koskee seuraavaan monivuotiseen rahoituskehykseen (erityisesti Horisontti Eurooppa sekä Euroopan innovaatio - ja teknologiainstituutti) liittyvien tutkimus - ja innovaatioasiakirjojen tilannetta, toinen Euroopan avoimen tieteen pilvipalvelun (EOSC, European Open Science Cloud) tilannetta ja avoimen tieteen asiantuntijaryhmän toimintaa, kolmas eurooppalaisista tutkimus- ja innovaatiokumppanuuksista ja neljäs komission asiantuntijaryhmän lausunnosta koronakriisin vaikutuksista. Lisäksi tuleva puheenjohtajavaltio Portugali informoi EU-puheenjohtajuuskauden työohjelmastaan.

Suomen kanta

Suomi ottaa tiedoksi komission ja puheenjohtajavaltion esitykset Horisontti Eurooppa-ohjelman neuvotteluista (ml. Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutti), Euroopan avoimen tieteen pilvipalvelun (European Open Science Cloud, EOSC) toimeenpanosta, eurooppalaisista tutkimus- ja innovaatiokumppanuuksista, komission avoimen tieteen asiantuntijaryhmän (Open Science Policy Platform) toiminnasta, komission asiantuntijaryhmän lausunnosta koronakriisin vaikutuksista ja Portugalin esityksen tulevan puheenjohtajuuskauden ohjelmasta.

Pääasiallinen sisältö

2.a) Syksyn aikana pidetyissä Horisontti Eurooppa –ohjelman trilogeissa on edetty melko hyvin, jäljellä on vielä kuitenkin useita yksityiskohtia. Tavoitteena on edelleen saada kaikkiin avoimiin kysymyksiin ratkaisut vielä tämän vuoden puolella, jotta ohjelma saataisiin käyntiin vuoden 2021 alusta.

b) European Open Science Cloud on yksi Horisontti Eurooppa –ohjelmasta rahoitettava t&i-kumppanuus. Sen tavoitteena on vauhdittaa Euroopassa avoimen, luotettavan, virtuaalisen ympäristön käyttöönottoa ja yhdistämistä tutkimustietojen tallentamiseksi, jakamiseksi ja uudelleenkäyttämiseksi yli rajojen ja tieteenalojen.

Komission on asettanut vuonna 2018 avoimen asiantuntijaryhmän toiselle toimikaudelle (toukokuu 2018-toukokuu 2020). Asiantuntijaryhmän loppuraportti on julkaistu kesällä 2020 (https://ec.europa.eu/research/openscience/pdf/ec_rtd_ospp-final-report.pdf)

c) Horisontti Eurooppa –ohjelman puitteissa on suunniteltu käynnistettävän yhteensä 48 julkisen ja yksityisen sektorin tutkimus- ja innovaatiokumppanuutta. Kumppanuuksien on tarkoitus olla käynnissä 7 vuotta. Vuosina 2021-2022 aloittavista kumppanuuksista 14 edellyttää jäsenmaiden panostuksia. Suomi on ilmoittanut komissiolle alustavina sitoumuksina lähtevänsä mukaan 11 kumppanuuteen.

Komissio on valmistellut kumppanuuksia yhdessä sidosryhmien kanssa. Ns. institutionaalistien kumppanuuksien osalta komissio on valmistelemassa yhdistettyä asetusehdotusta. Ehdotus julkaistaan, kun ohjelma-asetuksen käsittely on saatu päätökseen.

d) Komissio esittelee tiedeneuvonantajien ja tieteen eettisten kysymysten neuvonantajien ryhmien julkaisemat suositukset koronakriisin hoitoon.

e) Portugali esittelee tulevan puheenjohtajuuskauden työohjelmansa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 20.11.2020

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 20.11.2020

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Timo Haapalehto TEM, timo.haapalehto@tem.fi, puh. 0295047218
Petteri Kauppinen OKM, petteri.kauppinen@minedu.fi, puh. 0295330147
Taru Löyttymäki TEM, taru.loyttymaki@tem.fi; puh. 0295047177

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

LIITTEET

Asiasanat	ERA, eurooppalainen tutkimusalue, kilpailukyky, tutkimus, innovaatiot
Hoitaa	**TEM**
Tiedoksi	EUE, LIIVI, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, STM, UM, VM, VNK, VTV